NORAKSTS
Lieta Nr. A420560011

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Jelgavā 2012.gada 27.aprīlī

Administratīvā rajona tiesa
šādā sastāvā: tiesnese S.Ozola,

piedaloties pieteicējas Tukuma Svētā Nikolaja Latvijas pareizticīgās (autonomās) draudzes pārstāvim *V.K.* un atbildētājs Latvijas Republikas pusē pieaicināto iestāžu Uzņēmumu reģistra pārstāvim *A.P.* un Tieslietu ministrijas pārstāvei *J.M.*,

atklātā tiesas sēde izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz Tukuma Svētā Nikolaja Latvijas pareizticīgās (autonomās) draudzes (turpmāk – pieteicēja vai Draudze) pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, ar kuru Tukuma Svētā Nikolaja Latvijas pareizticīgā (autonomā) draudze tiktu reģistrēta reliģisko organizāciju un to iestāžu reģistrā.

Aprakstošā daļa

[1] 2010.gada 27.decembrī Uzņēmumu reģistrs (turpmāk – arī Reģistrs) saņēma pieteicējas iesniegumu un tam pievienotos dokumentus par Draudzes ierakstīšanu reliģisko organizāciju un iestāžu reģistrā.

2010.gada 29.decembrī Reģistrs nosūtīja Tieslietu ministrijai vēstuli Nr.2-3-169136/id atzinuma sniegšanai par pieteicējas statūtos norādīto darbības mērķu atbilstību normatīvajiem aktiem, kā arī par to, vai reliģiskās organizācijas darbība (mācība) nevar apdraudēt cilvēka tiesības, demokrātisko valsts iekārtu, sabiedrības drošību, labklājību un tikumību.

[2] 2011.gada 22.februārī Tieslietu ministrija sniedza atzinumu Nr.1-29/823, kurā norādīja, ka pieteicēja ir pārkāpusi Reliģisko organizāciju likumā noteikto dibināšanas kārtību, statūtos norādītie darbības mērķi un uzdevumi neatbilst normatīvajiem aktiem, kā arī maldina par draudzes darbību un ka draudze nevar tikt reģistrēta kā reliģiskā organizācija.

Ar Uzņēmuma reģistra valsts notāra 2011.gada 28.februāra lēmumu Nr.10-11/167949 (turpmāk – sākotnējais lēmums) atteikta Draudzes ierakstīšana reliģisko organizāciju un to iestāžu reģistrā.

[3] 2011.gada 28.martā Reģistrā saņemts pieteicējas iesniegums kā sākotnējā lēmuma apstrīdēšanas iesniegums, kurā lūgts reģistrēt Draudzi reliģisko organizāciju un to iestāžu reģistrā, papildus pievienojot dokumentus trūkumu novēršanai.

Reģistrs atkārtoti lūdza Tieslietu ministrijai sniegt atzinumu par pieteicējas reģistrācijai iesniegtajiem dokumentiem.

2011.gada 18.maijā Tieslietu ministrija sniegusi atzinumu Nr.1-14.9/2209 (turpmāk – Atzinums), kurā norādīts, ka tiek uzturēts iepriekš 2011.gada 22.februāra atzinumā sniegtais viedoklis, ka Draudze ir pārkāpusi Reliģisko organizāciju likumā noteikto dibināšanas kārtību, statūtos norādītie darbības mērķi un uzdevumi neatbilst normatīvajiem aktiem, kā arī maldina par draudzes darbību un ka draudze nevar tikt reģistrēta kā reliģiskā organizācija. Iepriekšējā atzinumā norādītais ņemts vērā tikai daļēji:

- lai izveidotu reliģisko savienību (baznīcu), jāpastāv vismaz 10 šīs konfesijas draudzēm. Līdz ar to pašreizējais pieteikums nav noformēts korekti;

- attiecībā uz izglītības iestāžu dibināšanu un darbību draudzes statūtos lietotā terminoloģija, ceremonijas un rituāli jāprecizē atbilstoši izglītības jomu regulējošo normatīvo aktu prasībām;

- Reliģisko organizāciju likumā noteiktā reliģisko organizāciju reģistrācijas kārtība paredz, ka sākumā tiek reģistrētas draudzes un tikai reģistrētas draudzes var dibināt reliģisko savienību (baznīcu). Reliģisko organizāciju likums neparedz iespēju reģistrēt reliģisko savienību (baznīcu), kamēr nav reģistrēts likumā noteiktais draudžu skaits. Pieteicējas iesniegtajos dokumentos ir norāde uz draudzes dibināšanu, bet statūtu nosaukumā norādīts „Latvijas Pareizticīgās (autonomās) **baznīcas** statūti", kā arī statūtu saturā ietverti baznīcas darbības noteikumi, savukārt draudzes reglamentējums ir ietverts tikai atsevišķās nodaļās, turklāt draudzes darbības mērķis, darbība un uzbūve ir balstīta uz noteikumiem, kas ir iekļauta baznīcas darbību reglamentējošas sadaļās.

Reliģiskā organizācija „Latvijas Pareizticīgā (autonomā) **baznīca**" nav reģistrēta reliģisko organizāciju un to iestāžu reģistrā, kā arī nav reģistrēta citu valstu reģistros. Līdz ar to tāds subjekts kā „Latvijas Pareizticīgā (autonomā) **baznīca**" neeksistē kā juridiska persona.

Visi dokumenti, kas attiecas uz baznīcas reģistrāciju, var būt vērtējami tikai pēc attiecīgā draudžu skaita reģistrācijas. Iesniedzot dokumentus par draudzes reģistrāciju un statūtos atrunājot neeksistējoša tiesību subjekta (baznīcas) darbību, pieteicēja nav ievērojusi Reliģisko organizāciju likumā noteikto reliģisko organizāciju izveidošanas kārtību

- pieteicējas iesniegtajos dokumentos ir ietverta norāde uz Latvijas Valsts vēstures arhīvā esošo informāciju par Tukuma Sv. Nikolaja draudzes reģistrāciju līdz 1940.gadam, statūtos ir ietverta norāde uz draudzes arhīva nosaukumu „Tukuma Svētā Nikolaja draudze", bet iesniegumā ir pieteikts lūgums izdarīt ierakstu reģistrā par garīgā stāvokļa līdz 1940.gadam juridisko Tukuma Svētā Nikolaja Latvijas Pareizticīgās (autonomās) draudzes reģistrāciju, kura bija Vispasaules Konstantinapoles Patriarhāta (1936.-1940.g.) Latvijas Pareizticīgās Baznīcas sastāvā.

Minētais norāda uz pieteicējas mērķi reliģiski darboties kā noteiktas, iepriekš reģistrētas draudzes tiesību pārņēmējai. Ņemot vērā Reliģisko organizāciju likumā noteikto kārtību, lai iegūtu juridiskas personas statusu, reliģiskajai organizācijai ir jāreģistrējas likumā noteiktajā kārtībā; tiesību normas neparedz iespēju reliģiskajām organizācijām „atjaunot" savu statusu, nereģistrējoties reliģisko organizāciju un to iestāžu reģistrā.

Reliģiskās organizācijas „Tukuma Svētā Nikolaja Pareizticīgā draudze" statūti 1991.gada 2.maijā atbilstoši normatīvo aktu prasībām tika reģistrēti Reliģisko lietu departamentā. Līdz ar to pieteicējas iesniegtajos dokumenti ietvertā informācija norāda uz mērķi darboties kā reliģiskajai organizācijai, kura jau ir reģistrēta.

Minētā darbība var maldināt sabiedrību uz piederību reliģiskajai savienībai (baznīcai), kā arī draudzes sludinātajai ticības mācībai; personai jābūt pieejamai ticamai informācijai par reģistrēto reliģisko organizāciju darbības mērķiem un sludināto mācību.

Neskatoties uz pieteicējas iesniegtajā draudzes statūtos ietvertā vārda „autonomā" lietošana, secināms, ka draudze aizskar to personu intereses un tiesības sludināt reliģisko pārliecību, kuri pieder pie jau reģistrētās reliģiskās organizācijas un maldina personas, kuras grib pieņemt attiecīgo reliģisko pārliecību par savu statusu, darbības mērķiem un uzdevumiem, kā arī slavināto mācību;

- pieteicējas statūtos atbilstoši Reliģisko organizāciju likuma 10.panta pirmās daļas 3.punktam nav norādītas ceremoniju formas;

- reliģiskās organizācijas nosaukumam nepārprotami jāatšķiras ne tikai no likumos noteiktajā kārtībā valstī reģistrēto un reģistrācijai pieteikto reliģisko organizāciju un to iestāžu nosaukumiem, bet arī no citos reģistros reģistrēto un reģistrācijai pakļauto subjektu

nosaukumiem; nosaukums nedrīkst ietvert maldinošas ziņas par reliģiskās organizācijas tiesisko formu, darbības mērķi un veidu; nosaukums nedrīkst maldināt par draudzes piederību pie reliģiskās savienības (baznīcas), ja draudze neatzīst savu piederību pie likumā noteiktajā kārtībā reģistrētas baznīcas.

Pieteicējas draudzes statūtos ietvertais nosaukums ir līdzīgs jau reģistrētai draudzei ar līdzīgu nosaukumu – „Tukuma Svētā Nikolaja pareizticīgo draudze". Reģistrācijai pieteiktajai un jau reģistrētajai draudzei nosaukumos sakrīt gan atrašanās vietas nosaukums – „Tukuma", gan svētā vārds – „Svētā Nikolaja", gan konfesija – „Latvijas pareizticīgā". Līdz ar to atšķirīgā pazīmē – vārds „autonomā", lietojot nosaukumu ikdienā, var tikt arī saīsināts un nosaukumi var sakrist pilnībā;

- konstatētas vairākas draudzes statūtu punktos noteikto uzdevumu neatbilstības reliģisko organizāciju likuma normām (7.[1], 9.pants), kā arī konstatēta nepareiza juridiskās terminoloģijas lietošana, paredzot, ka „dievnamam" (kā juridiskai personai) var piederēt nekustamais īpašums, jo pats „dievnams" ir celtne/ēka tradicionālā izpratnē;

- konstatētas citas neatbilstības reliģisko organizāciju likumā noteiktajām prasībām, kādām jāatbilst draudzes statūtiem (draudzes locekļu iestāšanās un izstāšanās kārtība, personāla ievēlēšana/iecelšana; reliģiskās organizācijas likvidēšanas kārtība un palikušā īpašuma turpmāka izmantošana)

[4] Ar Uzņēmumu reģistra galvenā valsts notāra 2011.gada 23.maija lēmumu Nr.1-5/60, izskatot pieteicējas iesniegumu, sākotnējais lēmums [2] atstāts negrozīts. Lēmums pamatots ar turpmāk minēto.

[4.1] Pamatojoties uz Reliģisko organizāciju likumā 8.panta otrā daļā un likuma „Par Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistru" 18.[14] panta trešās daļas 2.punktā noteikto Reģistrs atsaka izdarīt ierakstu reliģisko organizāciju un to iestāžu reģistrā, ja saņemts negatīvs Atzinums. Uzņēmumu reģistrs nav tiesīgs izvērtēt Tieslietu ministrijas sniegtā atzinuma tiesiskumu.

[4.2] Likuma „Par Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistru" 18.[14] panta pirmā daļa paredz, ka lēmumu par reliģiskās organizācijas vai tās iestādes ierakstīšanu reliģisko organizāciju un to iestāžu reģistrā Uzņēmumu reģistra valsts notārs pieņem divu mēnešu laikā no pieteikuma saņemšanas dienas. Tas saskan arī ar Reliģisko organizāciju likuma 8.panta otrajā daļā noteikto, ka pirms lēmuma pieņemšanas par reliģiskās organizācijas vai tās iestādes ierakstīšanu reliģisko organizāciju un to iestāžu reģistrā iepriekš jāsaņem Tieslietu ministrijas atzinums.

[4.3] Ar apstrīdēšanas iesniegumam pievienotajiem dokumentiem pieteicēja nav novērsusi konstatētos trūkumus, tādēļ arī Tieslietu ministrija atkārtoti sniegusi negatīvu atzinumu par pieteicējas iesniegto dokumentu atbilstību normatīvajiem aktiem.

[5] Administratīvajā rajonā tiesā saņemts pieteicējas pieteikums, kurā pieteicēja nepiekrīt Lēmumā norādītajam un lūdz tiesu uzdot iestādei izdot pieteicējai labvēlīgu administratīvo aktu, ar kuru Draudze tiktu reģistrēta Reliģisko organizāciju un to iestāžu reģistrā. Pieteikums un vēlākos paskaidrojumos norādīts turpmāk minētais.

[5.1] Pieteicēja savus argumentus un paskaidrojumus (pievienojot virkni dokumentu) pamatā balsta uz Latvijas pareizticīgās baznīcas vēsturiskās situācijas analīzi un uzskata, ka bez Latvijas pareizticīgās (autonomās) baznīcas, kas bija Konstantinopoles patriarhāta jurisdikcijā (1936.-1940.), garīgā stāvokļa legalizēšanas (tiesībpārņemšanas atjaunošanas), nav iespējams izskatīt jautājumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu par Draudzes reģistrēšanu.

Vārds „autonomā" tiek iekļauts draudzes un **baznīcas** nosaukumā nevis kā baznīcas kanoniskais stāvoklis (1936.-1940.), bet kā atšķirīgs termins no jau reģistrētās Krievu

pareizticīgās baznīcas Maskavas patriarhāta reliģiskās organizācijas, kura jurisdikcijā tagad ir Latvijas Pareizticīgo baznīca.

[5.2] Tāpat pieteicēja apšauba Tieslietu ministrijas Reliģisko lietu nodaļas un tās amatpersonu kompetenci sniegt atzinumu, kas noteikts Reliģisko organizāciju likuma 8.panta otrajā daļā. Pieteicēja uzskata, ka Tieslietu ministrija un Uzņēmumu reģistrs mēģina noslēpt Krievu pareizticīgās baznīcas Maskavas patriarhāta reliģiskās organizācijas reģistrāciju un pārreģistrāciju, kas darbojās Latvijā no 1944.-1991.gadam; ka iestādes sniedz formālus paskaidrojumus, ar kuru netiek atrisināta Konstantinopoles Patriarhāta jurisdikcijā vēsturiskās Draudzes tiesiskā stāvokļa atjaunošana.

Pieteicēja atsaucas uz citām administratīvajām lietām, kurās tiesas izskatījušas citu 11 draudžu reģistrēšanas atteikumus, uzskatot, ka šajās lietās ar tiesas pieņemtajiem spriedumiem ir atjaunotas Latvijas pareizticīgo (autonomo) draudžu baznīcas kanoniskais un pilsoniski tiesiskais stāvoklis uz 1940.gadu (Konstantinopoles Patriarhāta jurisdikcijā). Tāpēc arī Draudze ir reģistrējama reliģisko organizāciju un to iestāžu reģistrā tāpat kā citas draudzes.

[5.3] Pieteicēja uzskata, ka Krievu pareizticīgās baznīcas Maskavas patriarhāta reliģiskās organizācija (Latvijas pareizticīgo baznīca) nav uzskatāma par vēsturiskās Latvijas pareizticīgās baznīcas garīgā un pilsoniski tiesiskā stāvokļa tiesību pārņēmēju, bet tāda ir Tukuma Svētā Nikolaja Latvijas Pareizticīgā (autonomā) draudze un vēl 10 Latvijas pareizticīgās (autonomās) draudzes, kuras pieder pie Latvijas Republikā nereģistrētās Latvijas pareizticīgo (autonomās) baznīcas, kas atrodas Vispasaules Konstantinopoles Patriarhāta kanoniskajā jurisdikcijā. Bet 1992.gadā pieņemtais lēmums par Krievu pareizticīgās baznīcas Maskavas patriarhāta baznīcas varas prioritāti nav likumīgs.

Tāpat pieteicēja norāda, tā kā Reliģisko organizāciju likuma 7.panta trešā daļa noteic, ka vienas konfesijas draudzes var izveidot valstī tikai vienu reliģisko savienību (baznīcu), pieteicējai nav iespējams reģistrēt Latvijas pareizticīgo (autonomo) baznīcu kā reliģisku organizāciju.

Pieteicēja uzsver, ka galvenais priekšnoteikums, lai kādu organizāciju varētu uzskatīt par reliģiozu, kanonisku un pareizticīgu, ir tās baznīcas galva – patriarhs. Vispasaules pareizticīgās baznīcas vadību īsteno 9 patriarhi (piemēram, Krievijas Federācijā ir vismaz 7 pareizticīgās baznīcas). Līdz ar to pieteicēja uzskata, ka Reliģisko organizāciju likuma 7.panta trešā daļa ir pretrunā augstāka juridiskā spēka tiesību normām (Latvijas Republikas Satversmes 91. un 99.pantam, Eiropas Padomes Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 9. un 14.pantam).

[5.4] Kas attiecas uz izskatāmās lietas būtību, pieteicēja norāda, ka iestāde Atzinumā pieļauj tīšus sagrozījumus juridiskā subjekta nosaukuma izvērtēšanā, apsverot vēsturiskos datus par Tukuma Svētā Nikolaja pareizticīgās *baznīcas* vai tāda paša nosaukuma *draudzes* pastāvēšanu un nosaukuma lietošanu, un norāda, ka Atzinumā nepamatoti tiek lietoti nosaukumi reliģiskajai organizācijai ar Nr.90000987853.

Pieteicēja uzskata, ka tieši Atzinums ir šķērslis Draudzes ierakstīšanai reģistrā un šķērslis uz tiesībām uz vēsturisko vārdu, kas bija līdz 1940.gadam.

[5.5] Tāpat pieteicēja uzskata, ka Atzinumā nepamatoti vērtēta statūtos lietotā terminoloģija, kas, pieteicējasprāt, pilnībā atbilst baznīcas leksikā lietotajiem terminiem. Tāpēc uzskata par nelikumīgām prasības rediģēt statūtu redakciju, kas atbilst pat reģistrētās Latvijas Pareizticīgo baznīcas statūtiem.

[5.6] Lēmums ir pretrunā tiesību normām (Reliģisko organizāciju likuma 14.panta otrā daļa), kas noteic, ka reliģiskā organizācija darbojas uz kanonisko noteikumu pamata. Tāpēc pieteicēja neplāno statūtu pretkanonisko redakciju.

[5.7] Pieteicēja uzskata, ka atkārtoti iesniedzot iesniegumu, tā ir novērsusi iepriekš norādītos trūkumus Draudzes statūtos, terminoloģijā, izņemot statūtu struktūru, kas

pieteicējasprāt, skar pareizticīgo ticības mācību un pareizticīgās baznīcas uzbūves kanoniskos noteikumus.

Statūtu satura informatīva sadalīšana, ietverot tajos Latvijas pareizticīgās (autonomās) baznīcas statūtu saturu un Tukuma Svētā Nikolaja Latvijas pareizticīgās (autonomās) draudzes statūtu saturu, atbilst pareizticīgās baznīcas uzbūves noteikumiem un vēsturiskajam stāvoklim un nav pretrunā Reliģisko organizāciju likuma 14.panta otrajai daļai. Iestādei nebija jāanalizē baznīcas statūtu saturs.

[5.8] Pieteicēja pievienojusi tipveida statūtu redakciju, kurā izdarītas korekcijas atbilstoši dokumentu noformēšanas noteikumiem, kādus izteica Uzņēmumu reģistrs un Tieslietu ministrija, nemainot reliģiskās organizācijas struktūru un hierarhisko uzbūvi.

[6] Uzņēmumu reģistrs paskaidrojumos tiesai norāda, ka pieteikumu neatzīst, pamatojoties uz Lēmumā norādītajiem argumentiem.

[7] Pieteicēja sniegusi atsauksmi par Uzņēmumu reģistra paskaidrojumu. Atsauksmē norāda, ka lietā izšķirami divi jautājumi: 1) Tiesības uz Rīgas Dievmātes Pasludināšanas Latvijas Pareizticīgās (autonomās) draudzes baznīcas kanoniskā un pilsoniski tiesiskā stāvokļa līdz 1940.gadam vēsturisko pēctecību; 2) Vai tiesiski atteikts pieteicēju ierakstīt reliģisko organizāciju un to iestāžu reģistrā. Papildinājumos pieteikumam pieteicēja norāda tiesu prakses atziņas, kas pieņemtas līdzīgās lietās.

[8] Tieslietu ministrija paskaidrojumos tiesai norāda, ka pieteikums uzskatāms par nepamatotu un noraidāmu, pamatojoties uz Atzinumā norādītajiem argumentiem. Papildus paskaidrots turpmāk minētais.

[8.1] Attiecībā uz reliģisko organizāciju reģistrācijas procesa normatīvo regulējumu un tā īstenošanu jau sākotnēji tika izveidota Reliģisko lietu pārvalde, kas nodrošināja valsts politikas realizāciju reliģijas lietās un sekoja tam, lai novērtu Latvijas Republikas Satversmē un starptautiskajos līgumos reliģijas jomā garantēto cilvēktiesību pārkāpumus; izskatīja reliģisko organizāciju iesniegtos dokumentus un pieņēma lēmumus, arī atteikumu, ja statūtos fiksētā organizācijas mācība, mērķi un izdevumi ir pretrunā Latvijas Republikas Satversmei un normatīvajiem aktiem – ja tā ar savu darbību (mācību) apdraud sabiedrisko drošību vai kārtību, veselību vai morāli, citu cilvēku tiesības un brīvības, sludina reliģiskās neiecietības un nauda idejas vai citādi ir pretrunā ar likumu. Pēc tam šīs funkcijas pārņēma Tieslietu ministrija.

Savukārt, Uzņēmumu reģistrs nodrošina reliģisko organizāciju un to iestāžu reģistrāciju. Uzņēmumu reģistrs atbilstoši kompetencei vērtē tikai juridisko faktus un nav kompetents vērtēt reliģisko organizāciju darbību pēc būtības, jo Reliģisko organizāciju likuma 8.panta otrajā daļā ir noteikts, ka atzinumu par reliģiskās organizācijas vai tās iestādes statūtos (satversmē, nolikumā) norādīto darbības mērķu un uzdevumu atbilstību normatīvajiem aktiem, kā arī par to, vai reliģiskās organizācijas darbība (mācība) nevar apdraudēt cilvēka tiesības, demokrātisko valsts iekārtu, sabiedrības drošību, labklājību un tikumību sniedz Tieslietu ministrija.

[8.2] Tieslietu ministrija norāda, ka tā pieprasa nepieciešamo informāciju arī no citām institūcijām, piemēram, no Izglītības un zinātnes ministrijas par statūtos aprakstītajām darbībām un lietoto terminoloģiju attiecībā uz izglītības jomu; no Latvijas Universitātes – par to, vai konfesionālā piederība atbilst statūtos izklāstītajai ticības mācībai, vai konfesija ir pasaules reliģijas virziens, kas ir savs ticības apliecinājums, mācība un dogmatika, kā arī kulta tradīcijas; no Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekcijas – par to, vai statūtos aprakstītās darbības nevar negatīvi ietekmēt bērnu psiholoģisko veselību; no Drošības policijas – vai organizācijas darbība (mācība) nevar apdraudēt demokrātisko valsts iekārtu un sabiedrisko

drošību.

Līdz ar to Tieslietu ministrija uzskata, ka tai ir kompetence vērtēt reliģiskās organizācijas statūtos norādīto informāciju un faktus pēc būtības, lai nodrošinātu to atbilstību normatīvo aktu prasībām un trešo personu tiesībām saņemt patiesu informāciju par draudzes darbību, kā arī aizsargātu demokrātisko valsts iekārtu un sabiedrības drošību.

[8.3] Ministrija arī norāda, ka Draudze gan iestādē, gan tiesā iesniegusi dažādas statūtu redakcijas, mainot punktu numerāciju un redakcijas. Minētais apstāklis apgrūtina iespēju sniegt pamatotus paskaidrojumus. Arī atkārtoti vērtējot iesniegtos dokumentus un sniedzot Atzinumu, tika konstatēts, ka iepriekšējā atzinumā norādītais ņemts vērā tikai daļēji (10.-13.punktā norādītais), bet nemainīja šajā atzinumā paustos secinājumus.

[8.4] Attiecībā uz pieteikumā norādīto, ka Reliģisko organizāciju likuma 7.panta trešā daļā ir šķērslis Draudzes reģistrācijai, paskaidrots, ka valsts un reliģisko organizāciju attiecību īstenošanas tiesiskais reglamentējums ir atkarīgs no valsts konstitūcijā noteiktā valsts un reliģisko organizāciju attiecību modeļa: sākotnēji tiek reģistrēta draudze kā maza reliģiskās organizācijas vienība un tikai, kad konkrētajai reliģiskajai organizācijai ir pietiekami daudz sekotāju, tiek veidots un reģistrēts tāds subjekts kā reliģiskā savienība (baznīca). Tādējādi Reliģisko organizāciju likuma noteikumi, kas paredz reliģiskās savienības (baznīcas) reģistrāciju tikai sasniedzot noteiktu draudžu skaitu, neierobežo personas tiesības uz reliģijas brīvību, kā arī neierobežo reliģisko organizāciju iespējas iegūt juridiskas personas statusu.

[8] Tiesas sēdē pieteicējas pārstāvis prasījumu uzturēja, paskaidrojumos norādot uz pieteikumā un tā papildinājumos ietvertajiem argumentiem.

Iestāžu pārstāvji prasījumu neatzina, norādot uz Lēmumā un Atzinumā ietverto pamatojumu.

Motīvu daļa

[9] Tiesa, izvērtējot lietas materiālus un uzklausot lietas dalībnieku paskaidrojumus, atzīst, ka pieteikums ir apmierināms daļēji.

[10] No lietas materiāliem secināms, ka pieteicējai ir iebildumi par Tieslietu ministrijas sniegtā Atzinuma (kā viena no administratīvā akta sastāvdaļām), pamatojoties uz ko tika pieņemts Uzņēmumu reģistra Lēmums, pamatotību un tajā iekļautā vērtējuma apjomu.

Reliģisko organizāciju likuma 8.panta otrajā daļa noteic, ka pirms reliģiskās organizācijas vai tās iestādes reģistrēšanas reģistra iestāde lūdz Tieslietu ministrijas atzinumu par reliģiskās organizācijas vai tās iestādes statūtos (satversmē, nolikumā) norādīto darbības mērķu un uzdevumu atbilstību normatīvajiem aktiem, kā arī par to, vai reliģiskās organizācijas darbība (mācība) nevar **apdraudēt** cilvēka tiesības, demokrātisko valsts iekārtu, sabiedrības drošību, labklājību un tikumību.

Savukārt, atbilstoši likuma „Par Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistru" 18.^{14} panta trešās daļas 2.punktam lēmumu par atteikumu izdarīt ierakstu Uzņēmumu reģistra valsts notārs pieņem, ja saņemts Tieslietu ministrijas atzinums par to, ka ir pamats uzskatīt, ka reliģiskās organizācijas darbība (mācība) ir pretrunā ar normatīvajiem aktiem vai apdraud cilvēku tiesības, demokrātisko valsts iekārtu, sabiedrības drošību, labklājību un tikumību.

Atzinumā [3] (*lietas 1.sējuma 190.-193.lapa*) konstatēts, ka Draudze ir pārkāpusi Reliģisko organizāciju likumā noteikto dibināšanas kārtību, statūtos norādītie darbības mērķi un uzdevumi neatbilst normatīvajiem aktiem, kā arī tie maldina par draudzes darbību.

Pamatojoties uz Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta sniegtajām atziņām citā līdzīgā lietā, uz ko norādījusi arī pieteicēja, secināms, ka Reliģisko organizāciju likuma 8.panta otrajā daļā ietvertais uzdevums izvērtēt draudzes statūtos norādīto darbības

mērķu un uzdevumu atbilstību normatīvajiem aktiem nav saprotams tādējādi, ka iestādei pēc būtības jāpārbauda visu statūtos norādīto faktu patiesums, tai skaitā tas, vai draudze ir vēsturiskās Latvijas Pareizticīgās Baznīcas garīgā tiesību pārņēmēja (*sk. Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2011.gada 17.jūnija sprieduma lietā Nr.SKA-505/2011 attiecīgi 5.3. un 10.punktu*).

Tādējādi tiesai ir jāpārbauda, vai Atzinumā izdarītie secinājumi, ka Draudzes darbības mērķi un uzdevumi vai tās darbība (mācība) ir pretrunā normatīvajiem aktiem, atbilst Reliģisko organizāciju likuma 8.panta otrās daļas tiesību normas saturam.

[11] Statūtos (*lietas 1.sējuma 179.-186.lapa*) norādītais draudzes mērķis ir definēts kā „dvēseļu glābšanas panākšana caur Pareizticības sludināšanu, tikumisku dzīvi, Latvijas tautas baznīcas tradīcijām", savukārt, uzdevums – „gādāt par to, lai pareizticīgie kristieši apvienojas uz kristīgās ticības, lūgšanu, Sakramenta, kristīgo labdarību un baznīcas disciplīnas pamata".

Atzinuma 1.-3.punktā ir iekļauts vērtējums par Draudzes statūtos norādīto sadaļu par Latvijas Pareizticīgās (autonomās) baznīcu, secinot, ka tādā veidā Draudze ir pārkāpusi Reliģisko organizāciju likumā noteikto reliģiskās organizācijas dibināšanas kārtību. Atzinuma 4.punkts satur vērtējumu par Draudzes statūtos ietverto vēsturiskās situācijas analīzi un tās mērķi darboties kā „atjaunotajai" reliģiskajai organizācijai, secinot, ka tādējādi Draudze maldina par saviem darbības mērķiem. Atzinuma 5.punktā konstatēts, ka statūtos nav norādīti ceremoniju formas; 6.punkts satur Draudzes nosaukuma vērtējumu, secinot, ka ar līdzīgu nosaukumu jau ir reģistrēta cita reliģiskā organizācija – „Tukuma Svētā Nikolaja pareizticīgā draudze", līdz ar to pieteicējas draudzes izvēlētais nosaukums nevar tikt uzskatīts par tādu, kas nepārprotami atšķiras un var maldināt par piederību noteiktai reliģiskajai savienībai (baznīcai). Atzinuma 7.-13.punktos analizētas citas Draudzes statūtu satura nepilnības, neizdarot secinājumus par to kā izpaužas šo nepilnību apdraudējums cilvēku tiesībām, demokrātiskai valsts iekārtai, sabiedrības drošībai, labklājībai un tikumībai.

Pamatojoties uz Reliģisko organizāciju likuma 8.panta otrajā daļā ietverto Tieslietu ministrijas uzdevumu izvērtēt draudzes statūtos norādīto darbības mērķu un uzdevumu, kā arī tās darbības (mācības) atbilstību normatīvajiem aktiem un Draudzes statūtos norādīto darbības mērķi un uzdevumu, tiesa no Atzinuma satura nekonstatē tādus apstākļus, kas būtu pamatā tam, lai apšaubītu Draudzes darbības mērķa un/vai uzdevuma, vai sludinātās mācības neatbilstību jebkādiem normatīvajiem aktiem kopsakarā ar iepriekš minētajā tiesību normā norādīto apdraudējumu, proti, ka statūtos norādītais darbības mērķis un uzdevums vai reliģiskās organizācijas darbība (mācība) ir pretrunā ar tādiem normatīvajiem aktiem, kas aizsargā tādas fundamentālas tiesības, kā cilvēktiesības, demokrātisko valsts iekārtu, sabiedrības drošību, labklājību un tikumību.

Turklāt pat Tieslietu ministrija savos rakstveida paskaidrojumos norāda, ka tās mērķis, sniedzot atzinumu, ir vērtēt vai konkrētās reliģiskās organizācijas statūtos fiksētā organizācijas mācība, mērķi un izdevumi nav pretrunā Latvijas Republikas Satversmei un normatīvajiem aktiem – vai tā ar savu darbību (mācību) neapdraud sabiedrisko drošību vai kārtību, veselību vai morāli, citu cilvēku tiesības un brīvības, sludina reliģiskās neiecietības un naida idejas.

[12] Attiecībā uz pieteicējas argumentiem ([5.1]-[5.3]), ka bez Latvijas pareizticīgās (autonomās) baznīcas, kas bija Konstantinopoles Patriarhāta jurisdikcijā (1936.-1940.), garīgā stāvokļa legalizēšanas vai jautājuma par tiesību pēctecību izvērtēšanas, nav iespējams izskatīt jautājumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu par Draudzes reģistrēšanu, tiesa norāda, ka šāds prasījums (jautājums par tiesību un saistību pārņemšanu) ir risināms sevišķās tiesāšanās kārtībā vispārējās jurisdikcijas tiesā, iesniedzot prasījuma pieteikumu par juridiskā fakta konstatēšanu. Līdz ar to šāda jautājuma izskatīšana nav pakļauta valsts pārvaldes kompetencei, tostarp, arī administratīvi procesuālā kārtībā tiesā.

Proti, šādu secinājumu ir izdarījusi arī Administratīvā apgabaltiesa līdzīgā lietā (par Apustuļiem līdzīgās Svētās lielkņazienes Olgas Latvijas pareizticīgās autonomās draudzes reģistrēšanu). Apgabaltiesa secinājusi, ka tiesību (laicīgo saistību) pēctecības jautājums vienmēr ir ticis risināts vispārējās jurisdikcijas tiesā, skatot kopsakarā pieteikumu par juridiska fakta konstatāciju (par tiesību pārņemšanu) kopā ar prasījumu par labumu, kas skar šo tiesību pēctecību (īpašuma tiesību atzīšanu) (*sk. piemēram, Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu tiesu palātas 2007.gada 27.februāra spriedumu lietā PAC-0653*). (..) atzinums kalpo tikai kā viens pierādījums šādā tiesvedībā, proti, valsts pārvaldei nav patstāvīgas lemšanas tiesības pār to, ka kāda no reliģiskajām organizācijām ir vai nav tiesību pēctece un pārņēmēja. (..) Tātad, ja Draudze vēlas pierādīt savu tiesību pārmantojamību un pēctecības saikni, tad tai ir jāvēršas ar attiecīgu prasījumu vispārējās jurisdikcijas tiesā (*sk. Administratīvās apgabaltiesas 2012.gada 28.februāra sprieduma lietā Nr. A42504708 19.punktu*).

Ņemot vērā minēto, tiesas ieskatā visi pieteicējas argumenti par vēsturiskās situācijas analīzi un reliģisko organizāciju tiesību pēctecības jautājumiem, kas regulēti likumā „Par īpašumu atdošanu reliģiskajām organizācijām", risināmi vispārējās jurisdikcijas tiesā.

Savukārt, tas, ka šādi fakti norādīti Draudzes statūtos, tiesa uzskata, ka tas nav pretrunā ar normatīvajiem aktiem un tas, ka pieteicēja statūtos norādījusi, iespējams, nepareizu vai kļūdainu informāciju par pēctecību, neietekmē tās reģistrāciju reģistrā. Līdz ar to arī Atzinuma 4.punktā ietvertais vērtējums nevar būt šķērslis Draudzes reģistrēšanai reliģisko organizāciju un to iestāžu reģistrā.

[13] Tāpat tiesa uzskata, ka Atzinumā izdarītie pārējie secinājumi nevarētu būt par pamatu atteikumam reģistrēt Draudzi, jo tiesa Atzinumā nekonstatē tādu argumentāciju, kas tiešām būtu par pamatu Draudzes reģistrācijas atteikumam – ka Draudzes darbības mērķi un uzdevumi, kā arī tās darbības (mācība) apdraudētu cilvēku tiesības, demokrātisko valsts iekārtu, sabiedrības drošību, labklājību un tikumību.

Tomēr, tiesas ieskatā Atzinuma norādītie Draudzes statūtos konstatētie trūkumi, kas ir novēršami, ir iemesls reliģiskās organizācijas reģistrācijas atlikšanai, lai pieteicēja iesniegtu atbilstoši rediģētu statūtu redakciju. Turklāt šie Atzinumā konstatēti trūkumi un nepilnības ir patstāvīgs pamats Uzņēmuma reģistram pieņemt attiecīgu lēmumu – par ieraksta izdarīšanas atlikšanu vai atteikumu izdarīt ierakstu, kā tas noteikts likuma „Par Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistru" $18.^{14}$ panta otrās un trešās daļas attiecīgajos punktos.

Tiesa no pieteikuma un tiesas sēdē sniegtajiem paskaidrojumiem konstatē, ka pieteicēja pretēji Lēmumā un Atzinumā ietvertajam pamatojumam savus argumentus pārsvarā balsta tieši uz vēsturiskās situācijas analīzi – par to, vai Draudze ir vēsturiskās Latvijas Pareizticīgās Baznīcas garīgā tiesību pārņēmēja, bet pilnībā nav ņēmusi vērā (vai nevēlas to darīt) Lēmumā (Atzinumā) norādītos trūkumus, kas ir novēršami, iesniedzot atbilstoši rediģētu statūtu redakciju, – kādēļ Draudze nevar tikt reģistrēta.

[14] Tiesa, nevērtējot pieteicējas norādītos apstākļus citās lietās, norāda, ka konkrētajā gadījumā – par atteikumu reģistrēt Draudzi – par šiem faktiem par vēsturisko pēctecību vai atteikumu reģistrēt draudzi kā autonomu draudzi (par ko bija strīds pieteicējas norādītajās lietās) lietā strīds nepastāv. Proti, iestāde nav atteikusi reģistrēt autonomu pareizticīgo draudzi tāpēc, ka Draudzes statūtos norādīts uz pēctecību ar vēsturisko Latvijas Pareizticīgo Baznīcu. Tāpat, ņemot vērā iepriekš konstatēto [11] – to, ka Atzinumā izdarītie secinājumu nevar būt par pamatu atteikumam reģistrēt Draudzi, jo nav konstatējams apdraudējums cilvēka tiesībām, demokrātiskai valsts iekārtai, sabiedrības drošībai, labklājībai un tikumībai, tiesa secina, ka lietā pastāv strīds par tādiem Atzinumā norādītajiem iemesliem, kas ir novēršami, iesniedzot atbilstoši rediģētu statūtu redakciju. Proti, vai Draudzes iesniegtie dokumenti – statūti satur visu to nepieciešamo informāciju, kādu noteic Reliģisko organizāciju likuma 10.pants un vai

statūtos norādītā informācija atbilst normatīvajiem aktiem un vai tās trūkums vai nepilnības ir novēršamas.

Kā izriet no lietas materiāliem – Atzinumā konstatētā, Draudzes statūti satur virkni nepilnību – neatbilstību normatīvo aktu prasībām, kas ir pretrunā Reliģisko organizāciju likumā noteiktajai organizācijas dibināšanas kārtībai, statūtos norādāmajiem darbības mērķiem un uzdevumiem, kas maldina par draudzes darbību. Proti, iestādes pārstāve tiesas sēdē norādīja uz diviem galvenajiem trūkumiem Draudzes statūtos, kas neatbilst normatīvo aktu prasībām:

1) statūtu nosaukumā ir norādīts uz „Latvijas Pareizticīgās (autonomās) **Baznīcas**" statūtiem, kaut gan reģistrācijai tiek pieteikta draudzes reģistrēšana un

2) Draudzes nosaukums sakrīt ar jau reģistrētas reliģiskās organizācijas nosaukumu – „Tukuma Svētā Nikolaja pareizticīgā draudze", bet pieteicējas draudzes nosaukumā ietvertais vārds „autonomā" nevar tikt uzskatīts par tādu atšķirību, lai nemaldinātu trešās personas.

[15] Reliģisko organizāciju likuma 10.panta pirmā daļas 1.punkts noteic, ka reliģisko organizāciju statūtos norādāms reliģiskās organizācijas nosaukums un konfesionālā piederība, turklāt nosaukumam nepārprotami jāatšķiras ne tikai no likumos noteiktajā kārtībā valstī reģistrēto un reģistrācijai pieteikto reliģisko organizāciju un to iestāžu nosaukuma, bet arī no citos reģistra iestādes vestajos reģistros reģistrēto un reģistrācijai pieteikto subjektu nosaukumiem; nosaukums nedrīkst ietvert maldinošas ziņas par reliģiskās organizācijas tiesisko formu, darbības mērķi un veidu; nosaukums nedrīkst maldināt par draudzes piederību pie reliģiskās savienības (baznīcas), ja draudze neatzīst savu piederību pie likumā noteiktajā kārtībā reģistrētas reliģiskās savienības (baznīcas).

Atzinumā konstatēts, ka pieteicējas izvēlētais draudzes nosaukums sakrīt (ir līdzīgs) ar jau reģistrētu draudzi – „Tukuma Svētā Nikolaja pareizticīgo draudze" (reģ.Nr.9000098753). Reģistrācijai pieteiktajai un jau reģistrētajai draudzei nosaukumos sakrīt gan atrašanās vietas nosaukums – „Tukuma", gan svētā vārds – „Svētā Nikolaja", gan konfesija – „pareizticīgā". Līdz ar to atšķirīgā pazīme – vārds „autonomā", lietojot nosaukumu ikdienā, var tikt arī saīsināts un nosaukumi var sakrist pilnībā, kas var maldināt par draudzes piederību jau noteiktai reliģiskai savienībai (baznīcai).

Tiesa uzskata, ka šāds secinājums par nosaukuma līdzību un tā izmantošanas neiespējamību Draudzes nosaukumā ir pamatots un neatbilst iepriekš norādītās tiesību normas prasībām.

Atzinumā, izvērtējot pretstatīto nosaukumu līdzību, pamatoti secināts ne tikai tas, ka nosaukums nepārprotami neatšķiras jau no likumā noteiktajā kārtībā reģistrētas reliģiskās organizācijas, bet tajā ietvertie vārdi pēc jēgas ir identiski gan vietai, kur atrodas draudzes, gan lietotais svētā vārds sakrīt, gan piederība konfesijai.

Tiesa piekrīt arī Atzinumā secinātajam par vārda „autonomā" lietošanu. Proti, minētais vārds nosaukumā nav uzskatāms par tādu, kas nepārprotami nošķirtu abus līdzīgos nosaukumus, jo pārējie vārdi „Tukuma", „Svētā Nikolaja" un „pareizticīgā" draudze ir dominējošie vārdi abos nosaukumos, kas personu uztverē ir noteicošie elementi, lietojot šādas reliģiskas organizācijas nosaukumu. Savukārt pievienotais vārds „autonomā" tiesas ieskatā pilda vienīgi informējoša rakstura funkciju, kam ir pakārtota loma, salīdzinot ar nosaukumā dominējošiem (pārsvarā esošiem) vārdiem. Līdz ar to, no šo nosaukumu kopuztveres, dominējošie vārdi pilnībā sakrīt, kas ir noteicošais personu uztverē. Turklāt vārdu „autonomā" nekādā veidā nevar uzskatīt par tādu atšķirību, lai Draudzi neuzskatītu par piederīgu pie reliģiskās savienības (baznīcas), kurai pati Draudze nevēlas būt piederīga. Tādējādi Draudzes nosaukums nepārprotami maldinātu citas personas par tās piederību pie likumā noteiktajā kārtībā reģistrētas citas tādas pašas konfesijas reliģiskās savienības (baznīcas).

Tāpat tiesas ieskatā, nav liela nozīme apstāklim kā atšķirīgais vārds „autonomā" tiek lietots – kur un kā tas rakstīts (iekavās, nosaukuma sākumā, vidū vai beigās). Vidusmēra

cilvēks šo atšķirību var arī nepamanīt, vai nepievērst tam uzmanību.

Kā jau tiesa iepriekš konstatēja attiecībā uz jautājumiem par tiesību un saistību pārņemšanu [12], tad lietā nav nozīmes arī faktam par šāda nosaukuma vēsturisko lietošanu. Konkrētajā gadījumā svarīgs ir fakts, ka jau likumā noteiktajā kārtībā reģistrētai reliģiskai organizācijai (tiesai pārbaudot to Uzņēmuma reģistra kārtotajā reģistrā) līdzīgs nosaukums ir reģistrēts – „Tukuma Svētā Nikolaja pareizticīgā draudze".

[16] Attiecībā uz Draudzes statūtos ietverto Latvijas pareizticīgās (autonomās) baznīcas statūtu saturu, tiesa norāda turpmāk minēto.

Kā izriet no Atzinuma (Lēmuma) iestāde nav vērtējusi baznīcas statūtu saturu, bet norādīts, ka nav pieļaujams šāda neesoša (nereģistrēta) subjekta statūtu ietveršana Draudzes statūtos, līdz ar to pieteicēja nav ievērojusi Reliģisko organizāciju likumā noteikto reliģisko organizāciju izveidošanas kārtību, kas noteic, ka tikai 10 (vai vairāk) vienas konfesijas draudzes, kas ir reģistrētas Latvijas Republikā, var izveidot reliģisko savienību (baznīcu) (Reliģisko organizāciju likuma 7. panta otrā daļa).

Reliģisko organizāciju likuma 9.panta pirmās daļas 1.punkts noteic, ka reliģiskās organizācijas pilnvarota persona pieteikumam par draudzes reģistrāciju pievieno statūtus (satversmi, nolikumu); 9.panta otrās daļas 1.punkts noteic, ka reliģiskās organizācijas pilnvarota persona pieteikumam par reliģiskās savienības (baznīcas) reģistrāciju pievieno statūtus (satversmi, nolikumu); savukārt likuma 10.panta pirmajā daļā noteikts, kas norādāms reliģisko organizāciju statūtos, kā arī, ja draudze atzīst savu piederību pie kādas no valsts teritorijā pastāvošajām konfesijām, to norāda draudzes iesniegumā, ko apstiprina attiecīgās reliģiskās savienības (baznīcas) vadība vai tās uzdevumā — diecēzes vadība (10.panta trešā daļa).

No minētā tiesiskā regulējuma izriet, ka katra reliģiskā organizācija atkarībā no tās formas (draudze vai baznīca) izstrādā savus statūtus un pievieno tos pieteikumam par reliģiskās organizācijas (draudzes vai baznīcas) reģistrāciju. No lietas materiāliem neizriet, ka pieteicēja būtu pilnvarota citu deviņu (vai vairāk) draudžu vārdā sagatavot un iesniegt Latvijas Pareizticīgās (autonomās) baznīcas statūtus vai, ka būtu pievienots draudžu – reliģiskās savienības Latvijas Pareizticīgās (autonomās) baznīcas dibinātāju – saraksts, kuru būtu apstiprinājuši draudžu vadītāji (Reliģisko organizāciju likuma 9.panta otrās daļas 2.punkts).

Līdz ar to minētais apstāklis, ka Draudzes statūti satur neeksistējoša (nereģistrēta vai reģistrācijai nepieteikta) subjekta – Latvijas Pareizticīgās (autonomās) baznīcas statūtus, ir pietiekams pamats konstatēt Draudzes iesniegto statūtu neatbilstību normatīvo aktu prasībām.

[17] Atbilstoši Reliģisko organizāciju likumā un likumā „Par Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistru" noteikto kārtību reliģisko organizāciju un to iestāžu reģistra vešanā, reģistrējot reliģisko organizāciju reģistrā, Uzņēmumu reģistram jānodrošina, ka reģistrā tiek ierakstītas visas ziņas par reliģisko organizāciju, cita starp tās nosaukums, tiesiskā forma [draudze, reliģiskā savienība (baznīca), diecēze]; konfesionālā piederība; darbības mērķi; darbības teritorija; juridiskā adrese; vadības institūcijas locekļu vārdi, uzvārdi, personas kodi, kā arī amatpersonas, kuras ir tiesīgas pārstāvēt reliģisko organizāciju un citas ziņas.

Tiesa norāda, ka šādu ziņu ierakstīšana reģistrā nodrošina reliģiskās organizācijas tiesisku darbību, - ka reliģiskajai organizācijai būs jādarbojas atbilstoši Reliģisko organizāciju likuma normām. Līdz ar to, lai Uzņēmumu reģistrs spētu nodrošināt reģistrā iekļaujamo ziņu ierakstīšanu, tas šīs ziņas iegūst no atbilstoši Reliģisko organizāciju likuma 9.panta kārtībā iesniegtajiem dokumentiem.

Turklāt tiesa norāda, ka atbilstoši likuma „Par Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistru" vispārīgiem noteikumiem Uzņēmumu reģistra darbības mērķis ir veikt šajā likumā noteikto tiesību subjektu reģistrāciju, lai nodibinātu tiesību subjektu juridisko statusu un

nodrošinātu normatīvajos aktos noteikto ziņu (par reģistrētajiem tiesību subjektiem un juridiskajiem faktiem) publisku ticamību, kā arī lai nodrošinātu normatīvajos aktos noteikto ziņu pieejamību.

Tādējādi ierakstiem reģistrā ir publiskas ticamības nozīme, tie vērsti uz trešo personu interešu aizsardzību, jebkurai personai ir tiesības paļauties uz to, ka ieraksti ir un ka tie ir tiesiski, kamēr vien nav izdarīts cits ieraksts.

No minētā izriet sabiedrības interesēm būtisks princips: nodrošināt reģistra publisko ticamību un trešo personu tiesisko paļāvību uz reģistra ierakstiem.

Līdz ar to gadījumā, ja Uzņēmumu reģistrā tiek iesniegti dokumenti, no kura satura viennozīmīgi nav nojaušamas nepieciešamās ziņas, ko noteic attiecīgā tiesību norma, Uzņēmumu reģistram ir pietiekams pamats atlikt ieraksta izdarīšanu, ja statūti (satversme, nolikums) vai citi Uzņēmumu reģistram iesniegtie dokumenti satur novēršamas neatbilstības normatīvo aktu prasībām, vai reliģiskās organizācijas pieteiktais nosaukums skaidri un noteikti neatšķiras no reģistrā ierakstītiem nosaukumiem (likuma „Par Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistru" $18.^{14}$ panta otrās daļas 2. un 5.punkts). Savukārt, ja konstatējami, kādi no likuma „Par Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistru" $18.^{14}$ panta trešajā daļā paredzētajiem gadījumiem, Uzņēmumu reģistra valsts notāram jāpieņem lēmumu par atteikumu izdarīt ierakstu; un tikai viens no šajā tiesību normā noteiktajiem gadījumiem ir Tieslietu ministrijas atzinums, kurā konkrēti ir jābūt izdarītiem secinājumiem, ka reliģiskās organizācijas darbība (mācība) ir pretrunā ar normatīvajiem aktiem vai apdraud cilvēku tiesības, demokrātisko valsts iekārtu, sabiedrības drošību, labklājību un tikumību ($18.^{14}$ panta trešās 2.punkts).

Tādējādi no minētajām tiesību normām izriet, ka Uzņēmumu reģistram patstāvīgi pastāv deleģēta kompetence pārbaudīt iesniegto dokumentu (šai gadījumā – statūtu) formālo atbilstību likuma prasībām tiktāl, ciktāl par likumību var spriest pēc paša iesniegtā dokumenta.

[18] Pastāvot šādiem lietā konstatētajiem apstākļiem, tiesa konstatē, ka Uzņēmumu reģistrs nepamatoti atteicis izdarīt ierakstu, pamatojot savu Lēmumu tikai ar Atzinumā sniegtajiem secinājumiem, bet nevērtējot to, vai pastāv kāds no likuma „Par Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistru" $18.^{14}$ panta otrajā daļā noteiktajiem gadījumiem ieraksta izdarīšanas atlikšanai.

Saskaņā ar likuma „Par Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistru" $18.^{14}$panta otrās daļas 2. un 5.punktu lēmumu par ieraksta izdarīšanas atlikšanu Uzņēmumu reģistra valsts notārs pieņem, ja statūti (satversme, nolikums) vai citi Uzņēmumu reģistram iesniegtie dokumenti satur novēršamas neatbilstības normatīvo aktu prasībām un ja reliģiskās organizācijas pieteiktais nosaukums skaidri un noteikti neatšķiras no reģistrā ierakstītiem nosaukumiem.

Tātad šajā lietā konstatētais [16], ka pieteicējas iesniegtie draudzes statūtos ir ietvertais novēršamas neatbilstības normatīvo aktu prasībām un tas, ka Draudzes pieteiktais nosaukums skaidri un noteikti neatšķiras no reliģisko organizāciju un to iestāžu reģistrā ierakstīta nosaukuma [15], ir pamats atlikt ieraksta izdarīšanu reliģisko organizāciju un to iestāžu reģistrā saskaņā ar likuma „Par Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistru" $18.^{14}$panta otrās daļas 2.punktu, nosakot termiņu trūkumu novēršanai, kā to paredz minētās normas ceturtā daļa, bet kurš nepārsniedz kopējo lēmuma pieņemšanas divu mēnešu termiņu (panta pirmā daļa).

Līdz ar to izskatāmajā lietā Uzņēmumu reģistram uzliekams pienākums septiņu dienu laikā (likuma „Par Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistru" $18.^{14}$panta pirmā daļa) kopš sprieduma spēkā stāšanās dienas pieņemt lēmumu par ieraksta izdarīšanas atlikšanu, administratīvajā aktā nosakot Draudzei viena mēneša termiņu no lēmuma par ieraksta

izdarīšanas atlikšanu pieņemšanas dienas Lēmumā (Atzinumā) un šajā spriedumā konstatēto trūkumu iesniegtajos dokumentos novēršanai.

[19] Vienlaikus tiesa norāda, ka šajā lietā pieteicējas prasījums tiek apmierināts daļēji – uzliekot iestādei tiesas noteiktajā termiņā pieņemt lēmumu par ieraksta izdarīšanas atlikšanu. Savukārt, pieteicējas prasījumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, ar kuru Draudze tiktu ierakstīta reliģisko organizāciju un to iestāžu reģistrā, nav iespējams apmierināt pilnībā. Pieteicējai saskaņā ar Reliģisko organizāciju likuma noteikumiem jāiesniedz Uzņēmumu reģistrā draudzes statūtu jaunā redakcija un pārējie dokumenti, kuros novērsti sākotnēji konstatētie trūkumi.

Atbilstoši likuma „Par Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistru" 18.[14] panta trešās daļas 4.punktā noteiktajam Uzņēmumu reģistrs pieņem lēmumu par atteikumu izdarīt ierakstu ja noteiktajā termiņā nav novērstas lēmumā par ieraksta izdarīšanas atlikšanu konstatētās neatbilstības normatīvo aktu prasībām.

[20] Ja pieteikums pilnībā vai daļēji apmierināts, tiesa atbilstoši Administratīvā procesa likuma 126.panta pirmajai daļai piespriež no atbildētāja par labu pieteicējam viņa samaksāto valsts nodevu. Pieteicēja samaksājusi valsts nodevu 20 latu apmērā (*lietas 1.sējuma 9.lapa*) par pieteikuma iesniegšanu tiesā. Ņemot vērā minēto, no atbildētājas piespriežama pieteicējas samaksātā valsts nodeva 20 latu apmērā.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 126.panta pirmo daļu, 246.-251.pantu, 254.pantu un 291.pantu, tiesa

nosprieda

apmierināt daļēji reliģiskās organizācijas Tukuma Svētā Nikolaja Latvijas pareizticīgās (autonomās) draudzes pieteikumu.

Uzdot Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistram pieņemt lēmumu septiņu dienu laikā no šā sprieduma spēkā stāšanās dienas par ieraksta izdarīšanas atlikšanu par Tukuma Svētā Nikolaja Latvijas pareizticīgās (autonomās) draudzes reģistrāciju reliģisko organizāciju un to iestāžu reģistrā, nosakot termiņu trūkumu novēršanai vienu mēnesi no lēmuma par ieraksta izdarīšanu atlikšanu pieņemšanas dienas.

Uzdot atbildētājai – Latvijas Republikai – atmaksāt Tukuma Svētā Nikolaja Latvijas pareizticīgajai (autonomajai) draudzei valsts nodevu 20 (divdesmit) latu apmērā.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā 20 dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Jelgavas tiesu namā.

Tiesnese (*personiskais paraksts*) S.Ozola

NORAKSTS PAREIZS
Administratīvās rajona tiesas
tiesnese _____ S.Ozola
Jelgavā, 2012. gada 27.aprīlī